Megyei körkép
Rovatvezető: Feketsné Kisvarga Anita
fekets.anita@jamk.hu
34/513-677

VI. évf. 2. szám
2016. február

KEMLIB

A TextLib helye és jövője az országos könyvtári integrált számítógépes rendszerben

Kissné Anda Klára

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár volt a helyszíne az V. Országos TextLib konferenciának 2016. február 15–16-án. Nem minden évben szerveződik a TextLib köré ilyen nyilvános tanácskozás, amelyen a fejlesztők és az integrált könyvtári rendszert használó könyvtárak áttekintik a meglévő és az új szolgáltatások lehetőségeit, valamint a fejlesztés irányait.

Dr. Voit Pál köszönti a vendégeket. Fotó: Török Csaba

Az Infoker égisze alatt és szponzorálásával szerveződött konferenciára tizenkilenc településről kerek száz résztvevőt regisztrált, ahogy azt *dr. Voit Pál,* a megyei könyvtár igazgatója jelezte megnyitó beszédében. Utalt az IKR 1996. évi indulására, a rendszer iránti elkötelezettségre. Mint mondta, a partnerség lehetne a mottó, de a textlibes könyvtárak rekordjainak 95 %-a öt éve nem került be a közös adatbázisokba, és ez megkérdőjelezi a rendszer fenntarthatóságát.

Sörény Edina főtanácsos (EMMI Kulturális Kapcsolatok Főosztálya) megerősítette, hogy válaszok kellenek a MOKKA helyzetének és fejlesztésének kérdéseire, az újfajta technológiák integrálására, a hozzáférés és védelem, valamint a könyvtári szolgáltatások gazdaságossága és fenntartható támogatása terén. Meg kell találni a módját, hogyan lehet beépíteni a kulturális alapellátásba, kiterjeszteni a differenciált működésben, és a mindennapi munkába beágyazottan. Ezt igénylik a 2014–2020. közötti pályázatok. Szerencsés, hogy a fejlesztőkkel együtt gondolkodva, az igények mentén történő folyamatos megújítási szándékkal tanácskozunk.

Sörény Edina. Fotó: Török Csaba

Az első szakmai nap moderátora *Lőrincz Andrea,* a BGE Külkereskedelmi Kar Könyvtárának

igazgatója *Bánkeszi Katalint*, az OSZK Könyvtári Intézetének igazgatóját a MOKKA-val összefüggő kérdések tisztázására kérte fel.

Bánkeszi Katalin és Thék György.

Fotó: Török Csaba

Bánkeszi Katalin az évek alatt lezajlott MOKKA-ODR projektek vezetőjeként elemezte a jelenlegi helyzetet. A MOKKA és az ODR közös adatbázisra épült szolgáltatás hosszú távon az ELDORADO-val, a digitális tartalomszolgáltatás bevonásával egészülne ki. Cél egy továbbfejlesztett egységesített könyvtári és központosított országos dokumentum és információszolgáltató rendszer létrehozása. Ez egységesített leírásokat, névtereket, pontos adatszolgáltatást, a külső adatforrások integrálását jelenti, a digitális dokumentumokhoz egyenként kell majd ajánlásokat készíteni. Előnye az egységesített katalogizálás, az egyszerű adatbevitel, a költségkímélő, központosított országos szolgáltatás, a több lépcsőben átjárható rendszerek, amit a fejlesztés tovább támogat. Azonban a problémák is a központosításból adódnak: teljességre törekvés hiánya az adatbevitelben, pontatlan könyvtáradatok, modernizálás és más szokások miatt nem homogén katalógus, duplumszűrés. Fontos lenne a mezősorrend betartása, a szabványos lelőhelykódok használata, az egységes karakterkódolás. Van lehetőség a könyvtári specifikációk jelölésére, ha nem az egész gyűjtemény vesz részt a szolgáltatásban, a valószínűsíthető helyett konkrét példányadatok kellenek. Ha mindez nincs rendben, a rekordok kiesnek a rendszerből.

Ezt követően a TIOP-TÁMOP pályázatok teljesítésében a MOKKA rendszerébe rekordfeltöltést vállalt textlibes könyvtárakat egyenként megszólítva reagált a problémákra és mindenkitől kapcsoltfelvételt kért a konkrét előrelépés érdekében.

Thék György, az InfoKer Számítástechnika-alkalmazási Szövetkezet elnökhelyettese arról beszélt, hogy a TextLib-rendszer különböző részeiben hányféle módon és célból bukkan fel a HUNMARC formátum. A MOKKA-t ez az exportálás során érinti. Ennek folyamatát ismertette, kitérve a MOKKA követelmények szerinti elkülönülésekre. Az import során egy lehetőség a távoli z3950, vagy webes keresőn keresztül, fájlbetöltéssel is. Exportálni, importálni lehet parancssorból – nem csak bibliográfiai rekordokat, hanem példányadatokat is. Egy parancssori program alkalmas a bibliográfiai rekordok elemzésére, a rekordokra statisztikát készíteni, az eredményei pedig jól használhatók az adatcserében.

Kiss Gábor. Fotó: Csejtei Zsolt

A zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár az aktív könyvtárhasználat és a kistelepülési munka vonatkozásában több előadót sorakoztatott fel. Elsőként *Kiss Gábor* igazgató utalt a TextLib kezdeteire és a TextLib-könyvtárak érdekeltségére a fejlesztésében. Az intézményi állomány folyamatos korszerűsítése mellett rögzíteni kell a kistelepülési állományokat és biztosítani kell használatukat. Ebben a városi

könyvtárak is érdekeltek, Zala megyében több mint 250 település érintett, akik elérhetők közös felületen. Évente 50–60 ezer rekord kerül be, és folyik a települési könyvtárosok felkészítése az elektronikus kölcsönzés fogadására. Kiss Gábor rávilágított a személyi és technikai tényezők hiányára, labilitására is.

Sebestyénné Horváth Margit. Fotó: Nagy Ádám

Sebestyénné Horváth Margit, a Zala Megyei KSZR szolgáltatásokért felelős csoportvezetjeként osztotta meg tapasztalatait. A szolgáltató helyeken az elektronikus kölcsönzés elindításával kapcsolatos feladatokról és feltételekről beszélt. 250 településből 83 közvetlen a megyei könyvtár ellátása alá tartozik, érintettek a városi könyvtárak is. A TextLibbel a kistelepülési olvasószolgálat tevékenységeit támogatják. Ennek technikai feltétele a kistelepülési szerver és a kliens munkaállomások. A községi könyvtárosok már a honosítás során is használják a TextLibet. Felhívta a figyelmet a képzésre, jelenleg TextLib használati szabályzat hidalja át a községenkénti rendszergazda-hiányt.

Nitsch Erzsébet, a DFMVK gyűjtemény-szervezésért felelős igazgatóhelyettese a KSZR-t érintő állományépítés és -gondozás oldaláról közelített. Közös gyarapítás után kerülnek a dokumentumok szétosztásra. Mivel a polcon egymás mellett lévő dokumentumok többféle állományt, tulajdont jelentenek, de egy rendszerben kell őket kezelni, lehetőséget kellett találni elkülönítésükre. A közös adatbázis azt eredményezi, hogy olvasói nézetben látható, melyik településen mi, vagy hány helyen van meg ugyanaz a tétel. A selejtezés és az állományellenőrzés esetén jó lehetőség a TextLib, részletes hiánylista exportálható belőle és a törlésre ugyanez igaz.

Vitéz Veronika, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár rendszer-adminisztrátora a Komárom-Esztergom megyei KSZR kiépítésének lépéseiről, kihívásairól és az ezzel járó feladatokról beszélt a kezdetektől napjainkig. A megyei könyvtár a dokumentum-beszerzéstől az infrastruktúra-fejlesztésig foglalkozik a települési ellátással. Az állományok honosítása sem volt zökkenőmentes, a végpontokat ki kellett alakítani, lecserélni a meglévő IKR-t, a meglévő közös rekordokat a közös katalógusba kellett integrálni. Itt a gyarapítás és az állományba vétel is településenként történik. A szolgáltató helyeken az állományok 70 %-a retrospektív feldolgozott, ahol még nincs, ott szorgalmazzák a kölcsönzések elindítást. A http://www.kemkszr.hu/ oldalra feltöltött segédletek sok segítséget adnak a TextLib használatához, emellett több továbbképzést tartanak.

Albertus László. Fotó: Nagy Ádám

Albertus László, a Mezőkovácsházi Városi Könyvtár igazgatója, 2002 óta informatikusként foglalkozik a Textlibbel, különösképpen a kistérségi rendszerrel. A városi könyvtár 2007-ben – mint mások – mozgókönyvtári rendszert

alakított ki, majd KSZR létrejöttével a Mezőkovácsházi Járás ma már 14 településen nyújt könyvtári szolgáltatást. Az e téren végzett minőségi munka jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy 2016-ban Minősített Könyvtár címmel jutalmazták. Előadása alapján arra láttunk példát, hogy hogyan végzi a könyvtári ellátó munkát egy kisvárosi könyvtár.

Csernátoni Bernadett, a pilismaróti Heckenast Gusztáv Községi Könyvtár könyvtárosaként a „túloldalt" mutatta be. Az egyfős kistelepülési könyvtár a megyei könyvtárhoz csatlakozás előtt Szikla integrált könyvtári rendszert használt. A megyei könyvtárhoz való csatlakozással a rekordok áttöltésre kerültek a TextLib-be és meg kellett tanulni annak használatát. Előadása arra irányult, hogy a két program használatát összevesse, előnyeiket és hátrányaikat ismertesse.

Török Csaba és Gräff Zoltán. Fotó: Nagy Ádám

Török Csaba, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár rendszergazdája és informatikusaként azokról a TextLib alapú fejlesztésekről beszélt, amelyekkel kiszélesíthetők a könyvtári szolgáltatások. Rögtön elsőként egy számlaprogramot említett, ami a TextLib olvasói adatokból veszi az adatokat és fizetés után ott nullázza is a tartozást. Számtalan keresőkérdés, lekeresés végezhető a programmal. A megyei könyvtár portaprogramja szintén a TextLib-ből vett adatokkal kezeli az udvarra kikölcsönzött dokumentumokat, de a raktárból felhozottak esetében is hasonlóképp működik. A kiadványkészítés során egyazon dokumentum akár tizenötféle mutatójának elkészítése is lehetségessé vált. TextLib-re épülő fejlesztés a sajtófigyelés, a biográfiai, helyismereti és folyóirat lelőhely adatbázis. Van példa más honlapjába ágyazott keresőfelületre a saját külön épített adatbázis alapján, és tavaly volt példa TextLib-en kívüli menedzsertámogató rendszer részeként online sajtófigyelést is végezni napi e-mail értesítésekkel. Készül a JAMK helyismereti, nemzetiségi tára, amiben ökológiai gyűjtemény is tervezett. A TextLib-hez kapcsolódva lehet kezelni a hírlevél feliratkozásokat, az e-mail kampányokat, a meghatározott olvasói célcsoportoknak szóló értesítéseket, az olvasói kérdőíveket, de akár az online szavaztatást, ha tagsághoz van kötve. A fiatalok megtartására és ösztönzésére tervezett az androidos fejlesztés. Mindez remekül mutatja a fejlesztés irányait és azokat a tartalékokat, amelyek a TextLib-ből kiindulva eredményre vezethetnek.

Gräff Zoltán, az InfoKer Számítástechnika-alkalmazási Szövetkezet elnökhelyettese, vezető programozója, a saját fejlesztések ötletgazdája és megvalósítójaként az olvasók által valószínűleg a TextLib-ből legtöbbet látott és használt felület változásaiba engedett bepillantást. Elvárt a TLWWW-be került újabb funkciók mielőbbi megjelenése a keresőfelületen. Definiálhatók saját fülek pl. a speciális keresésekre. Új fejlesztésként lehetővé válik, hogy két-három egyszerű szó alapján több feltételezett variációt is ad a Google mintájára. Megjegyzi majd a saját volt olvasói kereséseket. A honlapról azonnal indítható egyszerű keresés. A könyvborítók mutatása kibővült a tartalomjegyzékkel, recenzióval, véleményekkel, fülszöveggel és oldalakkal, ahol felkutatható a dokumentum. Sokrétűek a rendezői elvek, kiemelt kulcs alapján is lehet rendezni – bár ez rendszergazda-függő. Új funkció a kosár a webes felületen tárolt halmazként. Belépett olvasók keresőkérdéseket is írhatnak, definiált kérdésekre van mód, egyedi szöveget is meg lehet adni (pl. a könyvtár telefonszáma). Formázás nélkül lekérdezhető a webszerver (pl. dicsőségtáblán jelenjenek meg a legkedveltebb alkotók). A chatnek sajnos nincs nagy népszerűsége a visszajelzések szerint. Az androidos kliensen azt látjuk, amit a laptopon és a mobilon, csak más elrendezésben. Sok fejlesztés

az Infokerhez beérkezett kérés alapján jött létre, és nem állnak meg.

Az esti jó hangulatú baráti találkozó ellenére reggel mindenki időben felkelt. A második nap moderátora *Kiss Gábor* volt, az első előadó pedig ismét *Thék György*. Ezúttal azt igyekezett bemutatni, mennyire egyszerű az időszaki számok és példányok bevitele. Konkrét példán mutatta meg, hogyan lehet automatikus a folyamat, a folyóirat ISSN-jében tárolt megjelenési adatokat felhasználva. Az időszaki kiadványok űrlapján megadott maszkokba behelyettesíthetők az aktuális számok megjelenési adatai. Rendelkezhetünk arról, hogy ne csak időszaki szám, hanem példányadat is létrejöjjön. A retrospektív feldolgozás során a maszkok nem használhatók automatikusan és a bevitel során azért ajánlott odafigyelni.

Czupi Gyula. Fotó: Török Csaba

Czupi Gyula, a nagykanizsai Halis István Városi Könyvtár igazgatója *Szörényi Szabolcs* és *Tábori Imre* munkájából építkezve mutatta be, hogy hányféle módon, mennyi féle adat gyűjthető a TextLib-ből. A lekeresések és keresőkérdések segítségével jól menedzselik a könyvtárat. Az utolsó kölcsönzés dátuma alapján lekeresett példányadatokkal folyamatosan biztosított az állományrészek leválogatása, frissülése. A kardex funkció megmutatja, mikortól jár egy újság, mik a hiányai, a legfrissebb száma. A TextLib-ből kigyűjtött adatok jól használhatók a megbocsátás hetén, az akciók során. Az olvasói karrier figyelése vezethet a legaktívabb olvasók jutalmazásához, az aktív olvasói, beiratkozói időszakok kiszűréséhez. Sok mindenre következtethetünk az állományrészek és kölcsönzések arányából, a hasznosítható polcfelületek kihasználására pl. vagy az állomány ideális elhelyezésére. Egy konkrét vizsgálat eredményein keresztül mutatta be a gyerekolvasók felnőtt könyvtárhasználatát, ill. a szülők gyerekállomány-használatát. Míg az egyetem könyvhasználat nélkül tanít, a gyerekekkel visszajönnek a szülők és a nagyszülők. Vizsgálható az is, hogy melyik napon, milyen napszakban indokolt két könyvtáros az olvasószolgálatba, vagy kinek milyen a teljesítménye. A könyvtárhasználatra, állományra, a könyvtár terhelésére vonatkozó, TextLib-ből kinyert adatok segítenek alátámasztani a fenntartónak szánt jelentéseket.

Gräff Zoltán ezt követően érdekes címmel állt ki a népes hallgatóság elé: Textlib a zsebben, könyvtárhasználat pizsamában, bármikor, bárkinek. A cím mögött konkrét keresési, dokumentum foglalási és más példákon keresztül a TextLib web OPAC mobil eszközökre optimalizált felületének használatát mutatta be. Kiindulási alapja az volt, még elalvás előtt, már felkelés után mobilt, tabletet használ az ember. A TextLib mobil opció célja, hogy más elrendezéssel, kisebb méretben is kellemes keresési felületet kínáljon. Működik a katalógusfunkció, látszik a dokumentum kölcsönözhetősége, lefoglalható (le is mondható), visszajelzés érkezik a kérés elküldéséről, időzített feladatként beállítható az új foglalások figyelése. Ahhoz azonban, hogy minél többen tudjanak élni a távhozzáféréssel, meg kell tanítani az alkalmazásokra a gyerekeket.

Szabados Anna, a kiskőrösi Petőfi Sándor Városi Könyvtárban rendszergazda és feldolgozó könyvtáros, emellett 2003-óta vezeti a Magyarországi Szlovákok Könyvtárát és Dokumentációs Központját. Előadásában az állománybavételi modul alkalmazását mutatta be. Az adatokat a beszerezés helyéről veszi. A leltárkönyvek paraméterei alapján rögzíti a számlákat, a számlasorokat. A HUNMARC le- és betöltése után már látszik, mi lesz meg az

állományban. Az egyszerre importált, összes példány rögzítése után lesz a számla lezárt, és már látszanak a foglalások is. Ajándék esetén készletre vétellel dolgozik, egyéb dokumentumtípusokat is rögzít. Lehet keresni gyarapodási jegyzékre, időszakra, csoportos leltárszámra vagy példányokra. A csoportos nyilvántartást és leltárkönyvet még Excelben vezeti. A fejlesztőktől a folyóirat-érkeztetés és az előszerzeményezés modult kérte.

Feketsné Kisvarga Anita. Fotó: Csejtei Zsolt

Feketsné Kisvarga Anita, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár tájékoztató könyvtárosa az Agora sajtócikk bibliográfiát mutatta be. Nem az első ez a megyei könyvtár sajtóbibliográfiái között, ám ezt havi rendszerességgel szolgáltatja az Agora Sport és Szabadidő Közhasznú Nonprofit Kft.-nek. A havi 50–60 tételből most első ízben készült éves leválogatás több mint 600 tételes kiadványt eredményezve. A forráskeresés csapatmunka: 129 féle folyóirat és 9 napilap repertorizálásából, az adott intézménynevek, helyek, események figyelésével. A megyei könyvtár analitikával, index-szel szolgáltatja PDF-ben, az eredmény megjelenik a Vértes Agorája honlapján több keresési lehetőséggel és mutatja is a szkennelt cikkeket. A részletesen ismertetett munkafolyamatok által egy üzleti szempontból is értékelhető szolgáltatás valósul meg.

Thék György ezúttal a dokumentumok Cutter mezőjének kitöltésével mutatta be, hogy semmisem olyan egyszerű, mint amilyennek látszik. A Könyvtári raktározási táblázatok 2001. évi 9. kiadása alapján készült a programozás. A Cuttert veheti főcímből, párhuzamos adatokból, szerzőről. Ha a szerzőt kiválasztjuk, automatikusan kitöltődik a mező. De bonyolíthatja, ha a dokumentum háromszerzős, ha szóvá kényszerítés esete áll fenn, ha nincs szerző vagy módosul az. Nem kezeli automatikusan, ha megváltoztatjuk a szerző nevét – csak a „kitölt” gombra változik meg. Kezeli a számokat a cím elején, és amennyiben a kiejtés szerint latin betűkre átírt név alapján adódó Cutter eltér az egységesített névalakból adódótól, akkor a program az alkotó rekordjába beírt, és a rekord részletezésekor látható Cuttert tekinti a dokumentum Cutterének. A szabályrendszer bonyolult, de mindenhez tartozhat esetleírás, javítási ajánlat.

Lőrincz Andrea. Fotó: Csejtei Zsolt

Lőrincz Andrea, az előző nap moderátora az Edutus Főiskola mellett az egyetlen felsőoktatási könyvtárként alkalmazza a TextLibet. A Budapesti Gazdasági Egyetem Külkereskedelmi Kar Könyvtárának kérései nyomán több fejlesztés valósult meg. Szubjektív válogatásban hallhattuk a közkönyvtáraktól eltérő használat módjait, előnyeit: a Google módra megvalósult keresés 2013 óta használt funkció, a foglalás (korlátozva 3 db/fő) és előjegyzés bevált, az előzetes értesítő és a felszólító e-mail angol nyelven és egyszerűen fogalmazva is kiküldésre kerül a sok külföldi hallgató miatt, az autolink 2012 óta, a fantáziacímek és tantárgynév eseteire a kreált címek kezdetektől bevezetett, mobilra

applikáltak. Javaslatai most is voltak: tagelés; moderáltan megosztott saját tárgyszavak, megjegyzések ajánlások hozzáírása a címekhez; a „megjegyzés” funkció lecserélése a találati halmazok mentésének, küldésének lehetőségére; kosárból legyen letölthető, pl. HUNMARC helyett a TXT.

Gräff Zoltán egy nyomtatási funkcióból szolgáltatás céljára kifejlesztett megoldást mutatott be. A példában az olvasó beiratkozik, és ki kell nyomtatni, mi van nála. Újítás a „Nyilatkozat” nyomógomb a beiratkozásnál. Ez a fileprt modul és a nyilatkozat szövegére utaló paraméter megadásával létrehozott nyomtatási formátumon alapul. A paraméterként megadott fájlban a nyilatkozat fix szövegrészei szövegként, a változó részek (az olvasó adatai, a keltezés stb.) pedig adatrekordok mezőre irányuló hivatkozásokként vannak benne. A fájl helye közös célú nyomtatáshoz célszerűen a szerver gép, egyedi nyomtatásokhoz pedig a saját gép lehet. Ez a módszer a nyilatkozaton kívül felhasználható különböző listák nyomtatásához: például Word-körlevél nyomtatása, kölcsönzéshez különböző szempontú listák nyomtatása, hivatkozott rekordok nyomtatása stb.

Dollmayer Bea, a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár könyvtárosa elsősorban a statisztikai adatfeldolgozásról beszélt, és hogy hogyan lehet egyedi igények alapján adatokat kinyerni a TextLib-bel (kölcsönzések, gyarapítás, apasztás, ki, mit olvas stb.). Célja sokrétű a minőségfejlesztéstől az állapotfelmérésig. A statisztikák önmagukban is sokfélék. De az adatok értelmezése is feladat, azokat össze kell hasonlítani. Az adatkeresésre a kész kérdéseket a rendszergazda bővítheti, később halmaz-műveletekkel lehet dolgozni, naplófájlban is sok információ kinyerhető. Hasznosak a rendezési formátumok. A statisztika modul szükség szerinti bontása, a kívánt szempontok, egyéni igények alapján bővíthető a nyomtatási formátum is használható hozzá. Négy könyvtár kereső-kérdéseit, halmazműveleteit, a használat célját hasonlította össze. Az eredmények és saját tapasztalatai alapján javasolta a közös felületre feltöltött keresőkérdéseket, egységesítésüket. Az előbbi okán megfogalmazódott a TextLib Lista életre keltése, utóbbi nem megoldható annak okán, hogy minden könyvtárban azonos megfogalmazás mögött is más-más tartalom lehet.

Dollmayer Bea. Fotó: Nagy Ádám

Lollok Andrea, a Jászberényi Városi Könyvtár (Jászkerület Nonprofit Kft.) gyűjteményszervező és feldolgozó könyvtárosaként ismertette TextLib múltjukat és helyzetüket. 1997-től az állomány 95 %-át dolgozták fel retrospektív. 2005 óta van gépi kölcsönzés. Büszkék rá, hogy a III. TextLib konferenciát ők rendezték. Rendszergazda nélkül nem tudják olyan mélységben kihasználnia TextLib-et, ahogy szeretnék. Ezért születtek a TextLib-en kívüli megoldásaik: a Google Drive-t használják, és egyedi megoldás a WordPress Opac (katalógusadatokat, példányadatokat mutat). A TextLib-ben használják a kész kérdéseket, a távoli keresést és letöltést, az előjegyzést, a Cutter automatikus kitöltését. Jó gyakorlatra hozott példaként az író–olvasó találkozókhoz lekeresett kölcsönzési adatokat használják találati halmazokra kért projekcióval. Javaslataikban az előjegyzés egyszerűbb törlését kérték, az azonos szerzők megkülönböztetését, szorgalmazták a TextLib rendszergazdai tanfolyamokat, workshopokat.

A két moderátor és *dr. Voit Pál* egyaránt eredményesnek ítélte a konferenciát. A tartalmas két nap kiváló szakmai közösségben, izgalmas, remek előadásokkal telt, sok ötlettel a tarsolyban kelhetet útra mindenki. A folytatáshoz az instrukciók adottak, az Infoker igényekhez mért fejlesztései könyvtárainkat tovább éltetik.

Januári és februári kiállításainkról

NAGY EDIT

Megint elrepült egy év, s beköszöntött egy másik. Újabb témákat kerestünk, és újabb alkotókat, akik művészetükkel, szellemi alkotásaikkal röpke egy hónapra - reményeink szerint – megörvendeztetik majd a hozzánk betérőket. Könyvtárunk két kiállítási helyszínén januárban és februárban látogatóink három tárlatot láthattak. Népház Úti Fiókkönyvtárunkban január 14-től február 9-ig 50 gobelinben gyönyörködhettek az oda érkezők.

A családjával 14 éve Vértesszőlősön élő és alkotó *Krupánszkiné Németh Mária* 1938-ban született Tatabányán. Aktív korában varrónőként dolgozott, nyugdíjazása óta kézimunkák készítésével, horgolással, kötéssel telnek napjai. Öt éve **gobelineket** hímez. Ez alatt az idő alatt több mint 100 kép került ki a kezei közül. Témájuk és méretük is igen változatos. A tájképtől a festmény reprodukcióig, a csendélettől a portréig bőséges a kínálat. A hétköznapokban ezek az alkotások kiállítónk otthonát díszítik, aki Vértesszőlősön, a helyi alkotótársakkal közös tárlatokon 14 éve szerepel rendszeresen. A József Attila Megyei és Városi Könyvtár Népház Úti Fiókkönyvtárában rendeztük meg első önálló bemutatkozását. A kiállítást *dr. Voit Pál,* a könyvtár igazgatója nyitotta meg. Kedves olvasónk, *Buzás Fanni* szavalatával zárult a rendezvény.

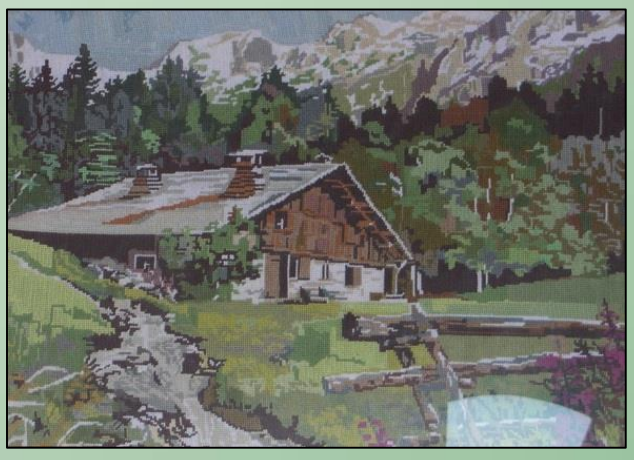

Krupánszkiné Németh Mária gobelin képe

Szintén itt, februárban a komáromi Klapka György Múzeum képzőművészeti gyűjteményét képező **Leszenszky-festményeket** mutattunk be. A *Leszenszky László* (Észak-Komárom, 1913 – Pásztó, 2007) olajpasztell képeiből készített összeállítást a kiállításmegnyitón *Számadó Emese*, a komáromi múzeum igazgatója ajánlotta a megjelentek figyelmébe. Az észak-komáromi születésű, hányatott sorsú festőművész, rajztanár alkotásainak érdekessége abban rejlik, hogy képei segítségével újjá lehetne építeni a régi Komáromot, mert ami házakat, utcákat ő egykor megörökített, azok közül sok már nem létezik. Erre hívta fel a figyelmet *Számadó Emese* is, akinek megnyitóbeszéde után a Tatabányai Erkel Ferenc Alapfokú Művészeti Iskola növendékei zenéltek: gitáron közreműködött *Gerencsér Patrik* és *Törőcsik Ákos*. A kiállítás február 11-től március 8-ig látogatható a könyvtár nyitvatartási idejében.

Fotó: Gyukics Péter

Fő téri Könyvtár-Képtár galériánkba január és február hónapra *Gyukics Péter* fotóművész 9 fotóját választottuk ki. A művek a fotográfus **„Hidak mentén a Tiszán”** című anyagából valók. A kiállítás február 22-én, az Öko-esték című rendezvénysorozat keretén belül zárult a fotográfus azonos című előadásával. Gyukics Péter 1984 óta foglalkozik hivatásszerűen fotózással, 2004 óta szinte kizárólag hidakat fényképez.

Hidas témában eddig három fotóalbuma jelent meg: *„Hidak Magyarországon”(*2005), *„Hidak mentén a Tiszán”* (2007) és *„A Duna hídjai : a Fekete-erdőtől a Fekete-tengerig"* (2010) címmel. Ez utóbbi két albuma könyvtárunkban is megtalálható.

Az „Olvasólámpa” erősödő fényében

Nagy Edit

A József Attila Megyei és Városi Könyvtár olvasóklubja, az „Olvasólámpa” 2014 februárjában alakult, és azóta töretlennek látszik a népszerűsége. Eleinte volt ugyan némi hullámzás a tagok létszámát illetően, de nagy örömömre ez változni látszik. Amikor feladatul kaptam a klub vezetését, volt bennem egy kis félelem, hiszen már az első találkozón kiderült, hogy sok közöttük a magasan képzett értelmiségi, a sokat olvasott pedagógus. Aztán menet közben kiderült, hogy jó, hogy a közös érdeklődés csábította őket hozzánk, no meg kedvenc olvasmányaikat szeretnék ajánlani egymásnak, de a sok tudás és érdeklődés mögött emberi sorsok lapulnak, igénylik a közösséget, a meghallgatást, megértést, és az együtt nevetést. A programjainkat is együtt tervezzük.

A havonta megrendezésre kerülő klubdélutánra a kezdet kezdetén még előfordult, hogy csak kb. 10-en jöttek el, de ahogy haladtunk előre az időben, egyre inkább a 20-25 fő körüli létszám a jellemző. Úgy érzem, hogy egy ilyen beszélgetős klub esetében ez még elfogadható. Ha ennél többen lennénk, veszélybe kerülne az a bensőséges hangulat, ami miatt szeretünk együtt lenni. Ahogy a tagok kezdik egyre jobban megismerni egymást, már nem csak a közös érdeklődési kör az, ami ide vonzza őket, vagy az épp meghirdetett téma, hanem egymás társasága. A megkezdett történetekért jönnek el. Velem ez történt, veled az, vele amaz. A tagok érdeklődnek egymás sorsa iránt. Ettől függetlenül mindig van egy fő beszédtémánk, amivel indítunk, az esetleges új tagok bemutatkozására is mindig szakítunk időt, és kitűzünk közös olvasmányokat, amelyeket aztán igyekszünk minél többen elolvasni, és megbeszélni. Több költő vénájú tagunk is van, költeményeik megosztásával sokaknak örömöt szereznek. (…és sokaknak nem, de azért ők is jól bírják)

Idei első, január 11-i találkozónkon *Tapolcainé dr. Sáray Szabó Éva* nyugalmazott helytörténész könyvtáros „**A Mindenes Gyűjteményről**” tartott előadását hallgathattuk meg. A Mindenes Gyűjtemény, az első magyar tudományos népszerűsítő és irodalmi folyóirat, amely 1789. július 1-től jelent meg folyamatosan. Könyvtárunk birtokában lévő egyik muzeális példányt (1790) az előadás után az érdeklődők kézbe is vehették.

Tapolczainé dr. Sáray Szabó Éva.
Fotó: Nagy Ádám.

Februári születésnapi találkozónk központi témája a szerelem volt. Ehhez *Nyáry Krisztián* irodalmi szerelmeskönyveit, az „**Így szerettek ők” és „Így szerettek ők 2**”című műveit használtuk fel. Többen is készültek belőle, volt, aki a szerzőre fókuszált, és volt, aki a műre. Költőink közül *Gera Sándor, Horváth Szabolcs, Prander Éva* és *Szabó Julianna* saját szerelmes verseikből olvasott fel néhányat.

Végül elfogyasztottuk a Stop Cukrászda által felajánlott fantasztikusan finom születésnapi csokitortát.

A februári klub vendégei.
Fotó: Nagy Ádám

Kézműves ötletek és applikáció-ajánlatok a NetNagyi Klubban

Szilassi Andrea

2015. december közepén újra találkoztak a klub tagjai, kéztörésem miatt azonban nem tudtam előbb beszámolni a programról. *Szabó Ferencné Cecília* régi kedves ismerősünk a budapesti Ezüstnet Egyesülettől, aki rendszeresen eljár a tatabányai rendezvényekre is. Előadást is tartott már többször nálunk. Mondanivalóját ez alkalommal két téma köré csoportosította. Elsőként a **Pinterest** webhely tematikus kép-gyűjteményeit mutatta be, azokból is elsősorban a kézimunkás és kézműves gyűjteményeket előtérbe helyezve. Ezeknél a képeknél különösen hasznos, hogy egy-egy szép ruhadarab, táska, vagy bármilyen kreatív alkotás elkészítésének illusztrált leírását is megtaláljuk általában itt. Megtudhattuk előadásából, hogy a webhelynek havi 12 millió látogatója van, elsősorban nők preferálják. Amikor a regisztrált felhasználók nekik tetsző képekre, ötletekre akadnak böngészéseik során − egy kattintással kitűzhetik saját Pinterestes táblájukra. Így gyarapszik a saját és egyben a kollektív gyűjtemény. A felhasználók csoportosítják, címkézik a képeiket, és ennek alapján szolgáltatja a webhely a célzott keresések nyomán. Megtalálhatjuk itt ismerőseinket is, és figyelhetjük akár ők, akár mások tevékenységét.

Szabó Ferencné másik témája egy különleges kézműves technika, a **Paverpol** bemutatása volt. Ennek lényege: kreativitás és az anyagok újrahasznosítása. A Pinterest és általában a világháló rengeteg ötletet, tanácsot ad elsajátításához. A holland *Josefine de Roode* fejlesztette ki 1998-ban azt a speciális ragasztót és keményítőt, amelynek hatására formálható és megszilárdul a textil, papír, bőr, gipsz és egyéb anyagok. Akár egy üvegpalack, egy konzervdoboz, alufólia, megunt ruhaneműink, csipkék, szárazvirágok és alufólia segítségével egyedi és tartós műalkotások készíthetők.

Szünetben a szokásos, jó hangulatú beszélgetések mellett *Bencze Valériát* is köszöntöttük, aki nemrég ünnepelte születésnapját. Ezt követően e sorok írója következett, folytatva az utóbbi időszak tablet- és okostelefon-használatra vonatkozó tudnivalóit.

Az eseményen ajánlott applikációk témakörök szerint csoportosítva

1. *Háziállatok tartása* (Pet Doktor, Állatorvosi szótár)
2. *Praktikus appok* (elemlámpa, nagyító, szinkrontolmács Skype-hoz)
3. *Hangfelvevő appok*. (StoryCorps, Voice Recorder Pro)
4. *Túrázóknak* **(ajánló a cikkben)**
5. *Képtárak, múzeumok*, **(ajánló a cikkben)**
6. *Könyv- és diasorozatok*, (Rejtő Jenő, Sherlock Holmes, Karl May, Mesék diafilmeken)
7. *Zenei alkalmazások* (Shazam, Müpa Rádió, Spotify),
8. *Nőknek ajánlva* (Pinterest, Nők Lapja Advent)

Mint korábbi beszámolóimban, ezúttal is kiválasztottam néhány alkalmazást bemutatásra, ajánlva ezzel a lap olvasói számára.

Túrám − 200 túraajánlatot kínál igazi természetjáróknak ez az Androidra kifejlesztett, ingyen letölthető, magyar alkalmazás. Mobil idegenvezetőnk lehet, amely segít az előzetes

felkészülésben, és a helyszínen is hasznos tippeket ad, de akár rögzíthetjük is vele bejárt túraútvonalainkat. Ez az alkalmazás GPS alapú és anélküli navigációra egyaránt használható.

Így működik az app:
https://www.youtube.com/watch?v=vPio3v1CUvY

Túrapp – Maradva a természetjárásnál, nézzünk egy Windows telefonokra kifejlesztett túratervező alkalmazást! Szintén ingyenes. Használatához aktív internetkapcsolatra és bekapcsolt GPS-re van szükség. Az adatbázis több mint 10000 úticélt tartalmaz, amely a www.turistautak.hu forrása alapján készült. A leggyakoribb célpontok mellett még strandok, állatkertek, vidámparkok, romok, érdekes helyszínek is találhatók benne. Térkép és navigáció minden helyszínhez van, ismertető és fotó csak az ismertebb látnivalókhoz.

Museums – Ez a világ múzeumaiból válogató alkalmazás Windows PC-n és telefonon egyaránt futtatható. Angol nyelvű, de sok magyar múzeumról, képtárról szolgáltat információt. A legfrissebb adatokat találjuk az időszaki kiállításokra, nyitvatartásra, árakra vonatkozóan. Megjelölhetjük kedvenc helyeinket, értékeléseket is írhatunk róluk! A *Social* mezőben a múzeumok adnak magukról híreket, a hazaiak magyarul. Akár egy új festmény vásárlása, netán eladása külföldre hír lehet. A *Nearby* gombra kattintva listázza a közelünkben található magyar múzeumokat**.**

City Art Search – Még mindig a világ múzeumait járjuk, de már egy másik alkalmazással. Több, mint 4100 híres műalkotás található benne a világ különböző pontjairól gyönyörű, nagy felbontású képeken! Megnézhetjük, mely galériák és múzeumok szerepelnek az adatbázisban, de kereshetünk képzőművészekre is. Böngészhetünk a térkép alapján is. Megtervezhetünk segítségével egy kulturális látogatást a kiválasztott helyekre. Az app Windows 8.1, 10 operációs rendszereken működik, vagyis PC-re, és tabletre, telefonra egyaránt letölthető.

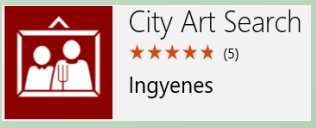

A képtárak, múzeumok témakörében láthattuk az Androidra kifejlesztett **Ermitázs** és a budapesti Szépművészeti Múzeum appját is. Az Ermitázst tableten tudtam csak kipróbálni, így viszont kevesebb funkció érhető el, mint telefonnal. Tapasztaltam ugyanakkor, hogy az ingyenes letöltést követően igen gyorsan vásárlási korlátokba ütköztem. Számítógépen keresztül nézve azonban minden műtárgy, épület korlátozás nélkül látható a múzeum honlapján. **A Szépművészeti Múzeum** okostelefonos alkalmazásának hátránya, hogy angol nyelvű, kevésbé látványosak a műtárgyak, és visszatérő hibákat tapasztaltam az eszköz forgatásakor – mindig ellenkező irányba fordult, mint kellett volna.

Márciusban folytatódnak az applikáció-ajánlatok *Niczinger Péter* válogatásában, de akkor az iPhone és iPad tulajdonosokra gondolva. Lesz még egy előadás *Szilassi Andreától* a Windows 10 sajátosságairól, előnyeiről és hátrányairól.

Megyei körkép
Rovatvezető: Feketsné Kisvarga Anita
fekets.anita@jamk.hu
34/513-677
VI. évf. 2. szám
2016. február

„Öltözz Pirosba!"

Makuvek Nóra

Harmadik alkalommal szervezett *„Öltözz Pirosba!"* napot a tatai a Móricz Zsigmond Városi Könyvtár, bekapcsolódva az országos kampányba.

A február 19-én összegyűlt adományt a Szemem Fénye Alapítványon keresztül a pécsi Dóri Ház kapja meg. A gyermekhospice intézmény a daganatos és az egyéb életet veszélyeztető vagy megrövidítő betegségben szenvedő gyermekeket és hozzátartozóikat segíti. Az idei évben már nem csak a Dóri Ház működésére, hanem egy új intézmény, a romonyai Pillangó Ház felépülésére gyűjtenek adományt. A könyvtár reméli, hogy a kampánnyal sokak figyelmét felhívta a gyermekhospice ügyére.

A Móricz Zsigmond Városi Könyvtár munkatársai az esemény napján. Fotó: Marosi Tibor

Fotó: Mihály László

„2011. novemberében indult útjára a Szemem Fénye Alapítvány „Öltözz Pirosba!" elnevezésű országos kezdeményezése, amelynek során együttérzésük kifejezésére piros ruhadarabot, kiegészítőt öltöttek magukra a résztvevők, és minimum 200 forint perselybe helyezésével első ízben támogatták hazánk első gyermekhospice házát, a pécsi Dóri Házat. A kampány már az első évben hatalmas tömegeket mozgatott meg, vidám hangulatával, csapatépítő jellegével óriási érdeklődésre tett szert, amelynek köszönhetően a következő években is megrendezésre került és rövid időn belül országosan is közismertté és kedveltté vált. Idén, immár hatodik alkalommal várjuk a baráti társaságok, oktatási intézmények, különböző klubok, kis és nagyvállalatok, éttermek vagy híres médiaszemélyek jelentkezését, akik részvételükkel nemcsak adományokat gyűjtenek a Dóri Ház gyermekeinek ellátásához, de gyermekhospice küldetésünk fontosságát is hirdetik."(Idézet a Szemem Fénye Alapítvány honlapjáról: http://szememfenye.hu/legy-reszese/jotekonysagi-rendezvenyek/vi-oltozz-pirosba/)

Megyei körkép

Rovatvezető: Feketsné Kisvarga Anita
fekets.anita@jamk.hu
34/513-677

VI. évf. 2. szám

2016. február

KEMLIB

Az alkotás csendje

Csombor Erzsébet

A Helischer József Városi Könyvtárban 2016. február 1-én került sor a Köztünk élnek című sorozat újabb rendezvényére. A Ferenczy Noémi- és Érdemes művész díjjal kitüntetett textilművész, grafikus *Kókay Krisztinát* zsúfolt terem várta. A moderátor ezúttal is Sinkó Gyula volt, aki nagy empátiával, alapos felkészültségével kitűnő beszélgetőtársnak bizonyult.

Kókay Krisztina. Fotó: Steindl Nóra

A család Párkányból származik, de Kókay Krisztina Esztergomban született, itt is járt általános iskolába. A Hévíz utcán (a helyén most a Bástya épülete áll), vezetett az útja az akkor még a Duna parton lévő József Attila iskolába, és hazafelé mindig hallotta, ahogy Marosi Miklós (esztergomi zenetanár) zongorázik. Rajzban is megörökítette ezt az élményt, a címe: Zongoraszó a Hévíz utcában. Nagyon mélyen beleivódtak a gyerekkori emlékek, így ha arra jár, ma is hallja a zongora hangját. Esztergom máig a megnyugvás színhelye a számára. A művészek életében gyakran fontos szerepet játszanak a tanárok. A József Attila iskolában azonban, a gyermek Krisztina nagy bánatára, akkor nem volt rajztanár. Volt viszont a valamikori Úttörőházban rajzszakkör, amit *Kocsis Anna* és *Kocsis Lajos* vezettek. Ők valóban nagy hatást gyakoroltak az érzékeny kislányra. A szülők is támogatták a szárnyát bontogató gyermeküket, akinek a tehetsége 8-9 éves korában már megmutatkozott.

A Kis-Duna parton abban az időben festők álltak, köztük *Bajor Guszti* bácsi. Gyakran elnézte, ahogy olajjal fest, kisebb képeken maga is kipróbálta ezt a technikát, és nemsokára már ő is kiült a Duna partot festeni. Az érdeklődők sokszor megálltak mellette, egyszer pl. egy teherautó is, de ő ezt alig vette észre. Ki tudja kapcsolni a külvilágot, amikor alkot. Ma már különösen fontos ez a csend.

A budapesti, akkor egyetlen, Képző-és Iparművészeti Gimnáziumba sikerrel felvételizett, majd a Magyar Iparművészeti Főiskolára járt. A Goldberger Textilgyár ösztöndíjasaként végzett, így idejött dolgozni, de a gyár vezetői nem értékelték a textiltervezők munkáját, ezért otthagyta a gyárat. Ebben az időben ment férjhez és születtek meg a gyermekei, akikkel tíz évet töltött otthon.

Egy igen fontos munkával tért vissza a szakmába; a Flamencó Szálloda (Budapest) hallját és éttermét díszítették festett textillel, aminek elkészítésével őt bízták meg. 13 darab textil került a falra. A munka Nívó díjat nyert. Később új igazgató került a szálloda élére, aki színesebb képeket akart, ezért át kellett festenie a korábbi munkáját.

Több helyen volt alkotótáborban. A munkához fontos a csend, hogy a halk, zajtalan légkörbe

előjöhessenek a legbelső érzések, a mondanivaló. Ez a csend már gyermekkorában megérintette a kertjükben álló diófa alatt. A Teremtőből áradó sugárzás jelenik meg a teremtett világban és a szavakkal kifejezhetetlen fejeződik ki az alkotásban.

Kókay Krisztina. Régi kert.
Forrás: http://karpitmuveszek.hu/work/2035/

Állandóan rajzolt. Különösebb előtervezés nélkül születtek meg a művei, s amikor kapott egy felkérést, már készen volt az az alkotás, amit kértek tőle. Múzsa? Talán inkább felülről jövő ihlet.

Miért tűntek el a színek a munkáiból?

Talán a nyári élmények miatt – hangzott a válasz. Izgalmasnak tűnt, hogy egy színnel a növények minden apró részletét ábrázolni lehetett, különösen a száraz növényekét. *„Nagyon nehezen találtam rá arra a formára, amellyel elérem azt, amit akarok. A vonal hosszúsága, erőssége hordozza a jelentést. Nem kiabálni kell, hanem valamilyen más erővel közvetíteni, halkan, de figyelemfelkeltően, ahogy senki más. Ahogy a fény terjed."*

Szabó Magda mondta róla 1997-ben a Vigadó Galériában, megnyitó beszédében: *„..a művésznő művészete élő gyónás, szakaszokra bontva, majdnem utánozhatatlan vetületben, önkínzó és felemelő, illat, de a fa lelkéből. Mindazt, ami elmondására képtelenek vagyunk, ami tudomásulvétele vagy nem vétele miatt ez a világ, a lélek leglelkéből vetíti elénk..."*

Művei több közgyűjteményben, galériában, például a Keresztény Múzeumban, Esztergomban, Iparművészeti Múzeumban stb. megtalálhatók. Számos kiállítása volt itthon és külföldön is.

Krisztina alkotásait Kőszegi Annamária szövi meg. Természetesen a folyamatot a művész folyamatosan nyomon követi.

A művésznő sokoldalúságát mutatja, hogy az alkotás mellett alkotótáborokat, kiállításokat is szervezett. Az MMA tagjaként legutóbb az I. világháború évfordulója alkalmából nyílt Esztergomban egy meghívásos kiállítás az ő rendezésében. Mi több, ő fogja össze a kollégiumi években összekovácsolódott kis társaságot és a főiskolai csoporttársakat, szervezi a találkozókat.

A találkozó végén nagy álmáról beszélt. Esztergom szeretete, a város végigkíséri egész pályáját. A rádióban mostanában hallani újra, hogy pályázni lehet a kulturális főváros címre. Tokaj beadja a pályázatát, de Esztergom is nagyon megérdemelné, és szüksége is lenne rá. Szeretné, ha városa elnyerné a címet. Vallja, hogy hinni kell Esztergom felemelkedésében, hogy képesek vagyunk rá.

Köszönjük, Kókay Krisztina!

Sinkó Gyula, Várady Eszter és Kókay Krisztina a rendezvényen.

Fotó: Steindl Nóra

Farkas Bertalan dandártábornok a könyvtárban

Csombor Erzsébet

A magyar űrhajós volt a Helischer József Városi Könyvtár vendége 2016. február 8-án a **Könyvtári beszélgetések** sorozatban.

Kovátsné Várady Eszter igazgató asszony köszöntője után a moderátor, *Bánhidy Vajk* vette át a szót. Megkérte *Bodon Gergelyt*, a Temesvári Pelbárt Ferences Gimnázium diákját, hogy olvassa fel a Szent György Lovagrend számára írt laudációt *Farkas Bertalan*ról, amelynek esztergomi vonatkozása, hogy *Dr. Bárdos István*, esztergomi művelődéstörténész volt az írója.

Farkas Bertalan.

Fotó: Nyáry Andrea

35 éve már annak, hogy magyar űrhajósért izgulhatott az ország népe. A 35. évforduló alkalmából a Budapesti Műszaki Egyetem – ahol a Közlekedésmérnöki Karon szerzett oklevelet 1986-ban – díszpolgárrá avatta. A Semmelweis Egyetem felkérte, hogy segítse a kutatóintézetek munkáját. 2015-ben a moszkvai Lomonoszov Egyetem tiszteletbeli professzorává választotta. A **Farkas Bertalan, az űrhajós** című könyv is erre az évfordulóra jelent meg. Életrajz, amiből megismerhetik az érdeklődők a Kelet-Magyarországról, Gyulaházáról indult legény útját az űrig és tovább.

Hogyan lett űrhajós? 1949-ben született. Gyermekként futballista, vagy mérnök szeretett volna lenni. Kisvárdán járt középiskolába. A padtársa beszélte rá, hogy jelentkezzenek vadászpilótának. Szolnokra, a Repülőműszaki Főiskolára sikerrel felvételizett. Két évet Szolnokon, három évet a Szovjetunióban tanult. Nagy öröm volt, amikor 1976-ban a szovjet kormány úgy döntött, hogy az Interkozmosz űrhajózási programba az önként jelentkező vadászpilóták közül választ ki űrhajósokat. Sok kemény próbatétel és orvosi vizsgálat után a jelöltekből ketten maradtak *Magyari Bélával*. Bár a felesége nagyon féltette, a kiválasztás után a család Szovjetúnióba, a Csillagvárosba költözött.

Ő *Valerij Kubaszovval* alkotott egy csapatot. A felkészülés rendkivül nehéz, embert próbáló volt.

A kilövés előtti pillanatokban minden idegszálukkal várták az indítási parancsot. A felszállás után figyelték a műszereket, a harmadik fokozat leválása után levehették a szkafandereket. Egyébként a szkafandert és az ülést is az illető űrhajósra szabják.

A hallgatóság megismerhette az Élelmiszerkutatóban összeállított „menüt”, ami azokat az élelmiszereket tartalmazta, amelyet az űrhajósok választottak ki. Libamáj, töltött káposzta, disznósajt, stb. – mindez por, vagy zselé formájában tubusba, vagy dobozba csomagolva. Vigyázni kellett az étkezéssel, mert ha nem találták el a szájukat, az étel elúszott a szó szoros értelmében, és a súlytalanság állapotában bizony komoly kihívást jelentett a befogásuk.

Űrhajós eledel: sült csirke aszpikban

Fotó: Nyáry Andrea

Valerij Kubaszovval 1980. május 26-án indultak útnak a Szojuz-36 fedélzetén. Nyolc napot töltött az űrállomáson. Ez alatt napi 16 órát dolgozott és 8 órát aludt. Az alvás falhoz rögzített hálózsákban történt. Farkas Bertalan orvosbiológiai és anyagtechnológiai kísérleteket végzett a fent töltött idő alatt.

Miért fontos a rendkívül nagy kiadással járó űrkutatás? Nem is tudjuk, de a mindennapjainkban ennek a kutatásnak számtalan eredményét használjuk, gondoljunk csak a mobiltelefonra, a GPS-re, vagy a meteorológiára, orvoslásra.

A közönség kérdéseire adott válaszokból megtudtuk, hogy Farkas Bertalan véleménye szerint az elkövetkező 5 évben biztosan nem lesz magyar űrhajós és nem, ufóval nem találkozott. Véleménye szerint az a tény, hogy ő lett a magyar űrhajós, szerencse, isteni gondviselés, tanulás és kitartás eredménye. Biztatta a szép számmal megjelent fiatalokat, hogy érdemes kitartóan, szorgalmasan tanulni, mert akkor a lehetőségek a végtelenségig kitágulnak.

Telt ház a rendezvényen.

Fotó: Nyáry Andrea

Az est, illetve annak minden korábbit felülmúló számú közönsége ismét felhívta a figyelmet arra, hogy égetően szükség van új könyvtári épületre, ahol jól felszerelt, kényelmes előadóban élvezheti a nagyszámú hallgatóság az ehhez hasonló érdekes beszélgetéseket.

A megnyerő szóvivő: Győrfi Pál

Csombor Erzsébet

Győrfi Pállal, az Országos Mentőszolgálat szóvivőjével beszélgetett *Bánhidy Vajk* moderátor a **Könyvtári beszélgetések** sorozat keretében 2016. február 15-én a Városi Könyvtárban.

Győrfi Pál. Fotó: Nyáry Andrea

Az első kérdés az időbeosztására vonatkozott. Igen, nagyon elfoglalt, a Mentőszolgálat 24 órás készenlétet igényel, de azért jut ideje másra is. Igyekszik otthon is helyt állni, hiszen négy gyermek apukája, és ebből három még kicsi – hangzott a válasz. A telefonja mindig be van kapcsolva. A híradók napi szinten kérik az anyagokat a Mentőszolgálattól. A Markó utcai központban a kérést követően „nyomozás” indul: ki volt kinn az eseteknél – majd a szóvivő azzal a kollégával egyeztet a történtekről. A média szereplések végén általában a mindenki számára megnyugtató, bár semmitmondó mondattal zárja a bejelentkezést: „a sérültet stabil állapotban szállították kórházba”. Sajnos jobbára csak a baleseteknek van hír értéke, minél drámaibb az eset, annál inkább – pedig az általános betegellátás jóval többször fordul elő. Előfordul, hogy a házuk előtt nyilatkozik, ezért van otthon is piros kabátja, mondta mosolyogva, tréfásan. Nagy, súlyos következményekkel járó esetekhez azonban maga is kimegy, és ilyenkor a helyszínen válaszol az újságírók kérdéseire, ezzel is biztosítva a mentős kollégák nyugodt munkáját. Szerencsére régen történt ilyen súlyos baleset.

A terrorhullám indukálta, hogy 2005-2006 körül hat helyen alakított ki a Mentőszolgálat olyan központokat, ahol 100 ember egyidejű ellátására deponáltak gyógyszereket, eszközöket stb. A Tömeges Baleseti Egység kocsija a tömeges baleseti helyszínekre a mentés második hullámában érkezik, feladata a megfelelő mennyiségű egészségügyi anyagok gyors kijuttatása, pótlása.

Győrfi Pálra igaz a mondás, hogy „már gyermekkorában…" Igen, ő egész fiatal korától mentős, pontosabban mentő akart lenni. Ez utóbbi lenne a helyes megjelölés, de az autót is így hívják (mentőautó), ezért a szó végéhez illesztettek egy „s" végződést az ember megkülönböztetésére. Győrfi mentő ápolóként kezdte, majd mentőtisztként dolgozott. Amikor elfogadta az Országos Mentőszolgálat főigazgatója felkérését és szóvivő lett, meg kellett ismerkednie a sajtó, az újságíró szakma működésével. Hamar rájött, hogy csak a rossz hír számít hírnek, de a közösségi oldalakon a szép történetek is megjelennek és onnan az újságírók szívesebben átveszik ezeket is. Hosszú ideje, már 14 éve látja el munkakörét, így az emberek vele azonosítják a mentőszolgálatot. 7-800 kollégát képvisel, példaként is kezelik. (Előtte nem volt szóvivője a szolgálatnak.) A mindennapok döntéseiben is figyelnie kell erre, ami dilemmákat okoz néha. Nem kis felelősséget jelent a médiában szerepelni, ezért nagyon meg kell válogatnia, milyen felkéréseknek tesz eleget. Egyszer hívták őt egy populáris tévéműsorba szereplőnek. A döntés előtt konzultált főnökével, aki némi aggodalommal adott engedélyt arra, hogy szerepeljen a Szombat esti láz című műsorban. Elismerte, hogy a személyiségében van bizonyos extrovertáltság, ami az ilyen jellegű kihívások elfogadására ösztönzi, másrészt azt vallja, hogy nem baj, ha megismerik a hivatalos arc mögött az embert is. Az más kérdés, hogy milyen mértékben. Ugyan nem tudott táncolni, de bízott abban, hogy a rendelkezésre álló idő elég lesz a tanulásra. Kedves partnert kapott *Práter Kitti* személyében. Úgy érezte jól halad, egészen addig, míg Kitti barátja fel nem vette a próba néhány részletét. Akkor szembesült vele, hogy itt komoly baj van, ez nem megy, és látszott, hogy nem is fog. Ennek ellenére a műsor feléig eljutottak, ami véleménye szerint nem annyira a személyének, mint a mentőszolgálatnak szólt. Most egy éneklős műsorba hívják, de erre valószínűleg nemet fog mondani. A *Hal a tortán* című műsorban is szerepelt, amit úgy vállalt, ha házigazdaként az újraélesztést gyakoroltathatja a résztvevőkkel.

Az újraélesztés fontosságára régóta próbálják felhívni a figyelmet, de nem sikerült eljuttatni az üzenetet az emberek széles rétegeihez; ellenben ezt a műsort sokan nézték. A mentőszolgálat reklámfilmje ebben a témában Csuja Imrével szintén elérte a nézők százezreit. Az új technikát és eszközöket is felhasználják üzeneteik továbbításához, ilyen például a webdoktor, amit bárki letölthet az okostelefonjára.

A könyvtár ismét zsúfolásig megtelt érdeklődőkkel.
Fotó: Nyáry Andrea

Sokat változott maga a mentőszolgálat is. Amikor 1983-ban elkezdett mentőzni, szürke egyenruhában, tányérsapkában jártak, hatóságként léptek fel. A rendszerváltás után a szolgáltató feladatkör került előtérbe, ami annyiban módosult 2007-ben, hogy a betegszállítást vállalkozásokhoz szervezték ki. Kaptak 15 milliárd forintot fejlesztésre, amiből új állomásokat szereltek fel, többet felújítottak, eszközöket vettek, de el kell ismerni, hogy bizony szükség lenne további beruházásokra. Gyönyörű hivatás az övék és mentősre mindig szükség lesz – mondta.

Gyorsan elszaladt az idő. A beszélgetés végén kérdésekre válaszolt a vendég.

A rendezvények meghívott vendégei különböző szakterületeket képviselnek, így a város társadalmának különböző rétegeit éri el a könyvtár. Külön öröm, hogy a fiatalokat is sikerült megszólítani. Igaz, a körülmények az ideiglenes helyen nem a legmegfelelőbbek, de mindenki reménykedve várja, hogy ebben változik majd a helyzet.

Könyvbemutató: Keresztényüldözés a 21. század elején

Csombor Erzsébet

Győrfi Károly könyve a Keresztényüldözés a 21. század elején már a 6. kiadást is megérte. Szerzője a Helischer József Városi Könyvtár vendége volt 2016. február 22-én. A már nyugdíjas vegyészmérnök az óbudai evangélikus egyházközség felügyelője. Könyve megírására, ahogy a korábbiak esetében is, egy konkrét esemény inspirálta. Az Európa Parlament 2012. januári ülésén bírálták Magyarországot, amit *Orbán Viktor* miniszterelnök válaszában visszautasított; azt hangsúlyozta, hogy kormánya keresztény kurzus vitelére törekszik, amit kér tiszteletben tartani. A témaválasztásában egyedülálló könyvben a szerző kontinensenként mutatja be a kereszténység állapotát, a keresztények helyzetét. Pontos adatokkal, hivatkozásokkal, közérthetően.

Több nemzetközi szervezet − köztük a holland alapítású amerikai Open Doors és a Bécsben székelő Kirche in Not − adatait használta fel könyve megírásánál. A világ kereszténye inek száma mintegy 2 milliárd, amelyből 400 000 élete közvetlen veszélyben van. A könyvben megtalálható az a táblázat, amely, az Open Doors közlése alapján, azokat az országokat sorolja fel – szám szerint 50-et – , ahol a legbrutálisabb formában jelenik meg a keresztényüldözés. A médiában elvétve fordulnak elő hírek konkrét esetekről, azonban arról nem szól a sajtó, hogy az áldozatok bűne egyedül a hitük volt. A szerző vizsgálata szerint a világvallások, mint az iszlám, a buddhizmus és a hinduizmus tanításaiból a keresztény ellenesség nem következik. Sok esetben, országonként bemutatva, döbbenetes az üldözés kegyetlensége, amely a szerző szerint indokolttá tenné a 18 éves karika kitételét a kötetre. Győrfi Károly különbséget tesz a keresztényüldözés és a keresztény ellenesség között. Az első esetben a hívők életveszélynek vannak kitéve például az iszlám országokban, a második esetben a törvényhozás, vagy a munkahelyi diszkrimináció sújtja őket, például Nyugat-Európa egyes országaiban.

A beszélgetés alkalmával Győrfi Károly kitért az európai migráció következményeire is. Elmondta, hogy párhuzamos társadalmak épülnek és Európa vezető államaiban azzal számolnak, hogy 30 – 40 év múlva muszlim államférfiak kerülnek majd Európában vezető pozíciókba. Győrfi Károly könyvében az üldözést bibliai kontextusba helyezi, és több erre vonatkozó próféciát idéz az Újszövetségből. A könyv látlelet, nem vállalkozik arra, hogy feltárja az okokat, amik a napjainkban tapasztalható világjelenséghez, a kereszténység térbeli eltolódásához, az európai kereszténység számának csökkenéséhez, háttérbe szorulásához vezettek. Győrfi Károly a súlyos mondanivalót a maga közvetlen módján beszélte el Bánhidy Vajk kérdéseire válaszolva, olykor humorral oldva a döbbent csendet.

Bánhidi Vajk és Győrfi Károly.
Fotó: Nyáry Andrea

Megyei körkép
Rovatvezető: Feketsné Kisvarga Anita
fekets.anita@jamk.hu
34/513-677
VI. évf. 2. szám
2016. február
KEMLIB

Bemutatkozik a Táti Kultúrház és Könyvtár

Hámos László

Tát legfiatalabb városaink egyike. Lakosságának száma 5.280 fő a KSH 2015. szeptember 3-i adata szerint. A község 2013 júliusában nyerte el a városi címet. Közvetlenül a Polgármesteri Hivatal szomszédságában, – nem messze a kertvárosi iskola és a kertvárosi óvoda épületétől – a település központjában található a Táti Kultúrház és Könyvtár, melynek épülete 1990-ben készült el. Önkormányzati költségvetésű intézményként szervezi és irányítja a helyi kulturális közösségek munkáját, megnyitva ezzel a közösségi kultúra lehetőségeit, művelődési, szórakozási alkalmakat kínálva a lakosságnak. Munkáját szorosan együttműködve végzi a helyi intézményekkel, civil szervezetekkel, művészeti csoportokkal. A város társasági életének központja. Úgy érezzük, a kultúra szerteágazó kínálatával intézményünk fontos és meghatározó szerepet játszik városunk életében. Intézményünkben működik a könyvtár, a teleház és egy kiállító helyiség, a Táti Galéria. Mi fogjuk össze, szervezzük a település kulturális életét, helyet biztosítunk különböző civil szervezeteknek, rendezvényeiknek, segítjük munkájukat. Többek között társadalmi, családi és művészeti rendezvényeket is tartunk. Családi és egészségügyi programoknak adunk helyet, segítjük az iskolák, óvodák munkáját. Részt veszünk a helyi TV műsorának, városunk közéleti lapjának, a Táti Walzernak, valamint a település honlapjának szerkesztésében, amelyek a teleházban kapják meg végső formájukat.

A kultúrházban jelenleg működő egyesületek, szervezetek, csoportok:

- Porcelánbaba Klub
- Mozdulat Táncművészeti Egyesület
- Zumba
- Aerobik
- Jóga
- Szerdai festők
- Német Nemzetiségi Fúvószenekar
- Német Nemzetiségi Asszonykórus
- Férfi kórus
- Nyugdíjas Klub Vegyeskórusa
- Kadét formáció
- Felnőtt formáció
- Zenebölcsi
- Mini mazsorett
- Kadét A és B mazsorett
- Felnőtt mazsorett
- Nyugdíjas Klub
- Falugazdász

A Táti Kultúrház és Könyvtár épülete esti szürkületben.
Fotó: Madari Gyula

Ízelítő januári – februári programjainkból

Kócziás György zeneszerző estje volt 2016. január 16-án a kultúrházban**,** amelyen a szerző furulya, fuvola, kürt, klarinét és zongora-négykezes darabjaiból hallhattunk műveket.

A zongoránál Kócziás György. Fotó: Madari Gyula

Asszonyfarsang a Táti Koktél Zenekar közreműködésével 2016. február 6-án.

Háttérben a zenekar, elöl a vendégek. Forrás: https://www.facebook.com/157513067607l464/photos/pcb.1658314627753068/1658313567753174/?type=3&theater

Festőkurzus Simon M. Veronikával, aki számos szakmai elismerésben részesült élete során. A 2016. február 7-én indult, és vasárnaponként tartott eseményeken tájkép- és csendéletfestést tanulhatnak a résztvevők a képzőművész irányításával. A festmény elkészítését a foglalkozásvezető részletesen bemutatja, és ismerteti a szükséges elméletet is hozzá. Simon M. Veronika képei a kortárs festőművészek honlapján: http://www.festomuvesz.hu/simonmv/index.htm

A fotón Simon M. Veronika látható háttérben egy festményével. A felvételt Solymári készítette. A kép forrása: https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=42723165

Az áruló szív címmel versek, elbeszélések hangzottak el **Edgar Allan Poe** műveiből. A 2016. február 20-i, táti előadáson közreműködtek: Szilágyi Gábor, Vereckei Attila, Baltringer Márton, Paulusz József, Gróf Boglárka, Paulusz Anna és Pfeifer Bianka. Az előadást rendezte: Paulusz József.

Egy kis esti természettudomány a táti könyvtárban

Krakó László

Úgy tapasztalom, hogy a természettudományok közül a matematika, a fizika- és kémia az iskolában a „nem szeretem, nem értem" tantárgyak élmezőnyéhez, a természettudományos előadások körében pedig a kevésbé látogatottak közé sorolható.

Régóta foglalkoztatott az a gondolat, hogy kellene szervezni iskolai kötöttségek nélkül, felnőttek számára is megfelelő színvonalú és őket is érdeklő, a természettudományokat népszerűsítő előadásokat. Más okok miatt is nagyon fontosnak tartom az ilyen formában történő természettudományos ismeretterjesztést: Elképesztő módon terjed a naiv, tanulatlan, vagy

betegségéből adódóan mindenre rászedhető, kétségbeesett emberek átverése. Például a gagyit elsózó árubemutatókon, az egészségügyinek tűnő, álorvosi egészség-felméréseken, a házaló víztisztító- és méregtelenítő csodamasinák bemutatóin, és még lehetne a gátlástalan pénzszerzés módját tovább sorolni.

Krakó László előadását prezentációval illusztrálta.
Fotó: Hámos László

Mindehhez látványos lehetőséget és segítséget nyújt néhány közismert televíziós csatorna, amelyben olyasmiket látunk, hallunk, mint például: *rontás- és átoklevétel, állapotfelmérés 100% biztonsággal, gyógyító energia küldése képernyőn keresztül, stb.* Természetesen a kor csúcstechnikai eszközeinek felhasználásával: varázsszavakkal, kártyával, üveggömbbel, konyhai kloffoló-szerű fával, krómozott fémrúddal és egyéb sufni szerkezettel ☺. Ezen kívül olvashatunk ufókról, csodaszerekről és ellenőrizhetetlen csodadoktorokról. A téma kimeríthetetlen. Folyamatosan biztosít anyagot az elkövetkezendő előadásokhoz is.

A műveltség egy magasabb rendű emberi tulajdonság. Az irodalmilag, zeneileg művelt ember sem biztos, hogy tud regényt írni, vagy zenét szerezni, de érzi annak szépségét, érti mondanivalóját. A természettudományosan művelt embernek sem kell a természeti törvényeket felfedezni, bonyolult képletekbe, matematikai formákba önteni, elég megértenie annak lényegét, magyarázatát.

Minden hónap első és harmadik hetének péntekén 17.30-tól várjuk az érdeklődőket a táti könyvtárba.

A szerző a táti III. Béla Általános Iskola nyugalmazott fizika-kémia tanára.

Krakó László előadásai a sorozatban:

- Világhírű feltalálók, világhírű találmányok
- Híres és elfeledett magyar találmányok, feltalálók
- Babonák és leleplezett „csodák”
- A háziasszony, mint házi vegyész. Egy kis háztartási kémia
- A dohányzás és ártalmai
- Amikor becsap az agyunk. Az illúziók világa
- Sugárzó környezetünk
- Érdekes és különleges légköri jelenségek

Sokan megtisztelték részvételükkel az előadássorozat eddigi eseményeit.

Fotó: Hámos László